

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-656/23-U

Název	Střední škola řemesel a služeb, Děčín IV, Ruská 147, příspěvková organizace
Sídlo	Ruská 147/46, Děčín IV-Podmokly, 405 02 Děčín
E-mail	skola@sosruska.cz
IČO	00556807
Identifikátor	600170560
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Tomáš Daněk
Zřizovatel	Ústecký kraj
Místa inspekční činnosti	Ruská 147/46, Čsl. mládeže 32/35, Děčín
Inspekční činnost na místě	9. 5., 11.-12. 5. a 15. 5. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se zaměřením na neúspěšnost školy ve společné části maturitní zkoušky.

Charakteristika

Střední škola řemesel a služeb, Děčín IV, Ruská 147, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost střední školy, domova mládeže a školní jídelny.

Ve školním roce 2022/2023 vzdělává střední škola žáky v deseti oborech vzdělání, z nichž šest poskytuje střední vzdělání s výučním listem. K 30. 9. 2022 vykazala škola v těchto oborech 454 žáků v denní formě vzdělávání. Inspekční činnost byla zaměřena na obory poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou: 34-56-L/01 Fotograf, 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání, 69-41-L/01 Kosmetické služby v denní formě vzdělávání a 64-41-L/51 Podnikání v denní a dálkové formě vzdělávání. V těchto oborech se vzdělávalo 197 žáků, z toho 47 v dálkové formě vzdělávání.

K 1. 9. 2021 škola provedla z důvodu dlouhodobě neposkytovaného vzdělávání výmaz oboru vzdělání 66-41-L/01 Obchodník z rejstříku škol a školských zařízení (dále „rejstřík škol“). S účinností od 15. 11. 2022 jsou obory vzdělání 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání a 65-41-L/01 Gastronomie dobíhajícími obory.

V době inspekční činnosti se ve škole v oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou vzdělávali tři žáci s odlišným mateřským jazykem a devět žáků se speciálními vzdělávacími potřebami individuálně integrovaných do běžných tříd. Jeden žák byl vzděláván podle individuálního vzdělávacího plánu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

V návaznosti na výsledky předchozí inspekční činnosti v roce 2020 aktualizoval ředitel školy strategické cíle pro další rozvoj školy. Prioritou vedení školy je efektivní propagace vzdělávací nabídky školy, která přispěje ke zvýšení zájmu o nabízené maturitní obory a v důsledku toho k možnosti školy přijímat ke vzdělávání uchazeče s vhodnými studijními předpoklady. Z důvodu nízkého počtu zájemců o studium škola přistoupila k utlumení vzdělávací nabídky v oborech Gastronomie a Ekonomika a podnikání. V oborech vzdělání Podnikání (v denní a dálkové formě vzdělávání) a Kosmetické služby poskytuje vzdělávání i nadále, přestože se nepodařilo přijmout účinná opatření, která by vedla ke snížení neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky. Mezi tato opatření patří například zvýšení hodinové dotace předmětu český jazyk, výuka ve skupinách s nižším počtem žáků ve vyšších ročnících, změna učebnic, realizace externího testování v předmětech společné části maturitní zkoušky v posledním ročníku vzdělávání či vícehodinové doučovací kurzy zejména pro žáky oboru Podnikání.

Významným faktorem, který ovlivňuje úspěšnost žáků v průběhu vzdělávání a při jeho ukončování maturitní zkouškou, je oblast přijímacího řízení. Pro první kolo přijímacího řízení do maturitních oborů (čtyřletých i nástavbového studia) na školní rok 2022/2023 ředitel školy stanovil kritéria přijetí, která z 80 % zohledňovala výsledek jednotné přijímací zkoušky, a u čtyřletých oborů také podmínku, že uchazeč nebyl v předchozím vzdělávání na vysvědčení hodnocen v žádném předmětu stupněm nedostatečný. O přijetí uchazečů však rozhodovalo jen celkové pořadí, minimální hranice úspěšnosti u jednotné přijímací zkoušky jako předpoklad pro přijetí ke vzdělávání stanovena nebyla. V dalších kolech byli uchazeči přijímáni jen na základě výsledků z předchozího vzdělávání. Takto stanovená kritéria neumožnila škole přijímat pouze uchazeče s předpoklady pro úspěšné zvládnutí maturitního vzdělávacího programu, a to zejména v oboru Podnikání. Na školní rok 2023/2024 ředitel školy stanovil pro první kolo přijímacího řízení kritéria, která ve větší míře zohledňují výsledek jednotné přijímací zkoušky z českého jazyka, avšak o přijetí uchazeče nadále rozhodovalo pouze celkové pořadí. Pozitivním zjištěním je fakt, že pro druhé kolo ředitel

školy vyhlásil jako součást přijímacího řízení školní přijímací zkoušku z českého jazyka a anglického jazyka.

Vzdělávání v předmětech společné části maturitní zkoušky zajišťuje 11 odborně kvalifikovaných pedagogů, z nichž většina vyučuje předmět na základě příslušné předmětové specializace. Od poslední inspekční činnosti došlo k významnější obměně pedagogů vyučujících anglický jazyk, což se pozitivně projevilo při inspekčních hospitacích v denní formě vzdělávání. Další vzdělávání pedagogů vyučujících předměty společné části maturitní zkoušky bylo od poslední inspekční činnosti zaměřeno na prohlubování kvalifikace v oblasti předmětových didaktik a metodik, společné vzdělávání, třídní management aj. Obdobně jako při předchozí inspekční činnosti však uplatňování poznatků z absolvovaných vzdělávacích akcí nebylo ve sledované výuce vždy patrné. Zejména v oblasti formativního hodnocení, diferenciaci výuky a podpory hodnoticích dovedností žáků nebyla zaznamenána významnější kvalitativní změna.

Rozsah a zaměření hospitační činnosti vedení školy nejsou postačující a neumožňují efektivně hodnotit výuku předmětů společné části maturitní zkoušky. Z předložených hospitačních záznamů je zřejmé, že přestože hodnocení výuky je založeno na vhodných kritériích, která jsou objektivně hodnocena, nejsou v dostatečné míře navrhována doporučení ke zlepšení, čímž je efektivita hospitační činnosti snižována.

Školní poradenské pracoviště se od poslední inspekční činnosti rozšířilo o pozici školní psycholožky a sociální pedagožky, které účinně spolupracují s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Škola dlouhodobě realizuje vzdělávání žáků oborů Fotograf a Kosmetické služby ve všech ročních ve víceoborových třídách. Z důvodu nižšího počtu žáků v jednotlivých oborech je ve školním roce 2022/2023 výuka předmětů společné části maturitní zkoušky ve 3. a 4. ročníku uskutečňována ve sloučených skupinách oborů Fotograf, Kosmetické služby a Ekonomika a podnikání.

Ve sledovaných hodinách předmětů společné části maturitní zkoušky panovala vstřícná pracovní atmosféra založená na vzájemné důvěře a respektu. Učitelé ojediněle uplatňovali formativní hodnocení a jen v malé míře vedli žáky k sebereflexi nebo objektivnímu posouzení výkonu spolužáků, hodnocení ve většině hodin plnilo jen funkci bezprostřední zpětné vazby. V závěru vyučovacích hodin pedagogové zpravidla opomjeli vyhodnocení učebního pokroku žáků a dosažení stanoveného vzdělávacího cíle.

Výuka českého jazyka a literatury ve třídách čtyřletých maturitních oborů vycházela z jasně formulovaných vzdělávacích cílů, k jejichž naplnění přispívaly účelně zvolené vyučovací metody. Zařazené kooperativní metody umožňovaly žákům rozvíjet spolupráci, sdílet své názory a argumentovat. Vhodně byla zařazována práce s uměleckými i neuměleckými texty a jejich analýza. Při plnění některých úkolů měli žáci možnost vybírat si zadání odlišné kognitivní náročnosti. Závěry hodin byly efektivně využity pro zpětnou vazbu k práci žáků při kooperativních činnostech a ke vzdělávacímu obsahu.

V nástavbovém oboru žáci na základě pracovních listů plnili převážně méně náročné úlohy, které ověřovaly jejich znalosti z jazykové oblasti. Při kontrole řešení vyučující akceptovala stručné odpovědi, obsahově náročná komunikace a odůvodňování jazykových jevů se objevovaly spíše sporadicky. V oblasti literární výchovy byli žáci seznamováni se základními poznatky z probíraného tematického celku. Uplatněná metoda výkladu

s prezentací vedla většinu žáků k pasivitě při opisování do sešitu. Při skupinové práci žáci vhodně využívali různé informační zdroje, výsledky vyhledávání následně s podporou vyučující sdíleli se spolužáky. Výuka v dálkové formě vzdělávání vhodně podporovala přípravu žáků k úspěšnému zvládnutí didaktického testu a ústní zkoušky. Do řízeného rozhovoru, při němž probíhala analýza uměleckého textu, se však zapojovala jen část žáků.

Sledované hodiny anglického jazyka v denní formě vzdělávání byly většinou založeny na účelné kombinaci řízeného rozhovoru a práce ve dvojicích či samostatné práce, při které pedagogové poskytovali žákům adekvátní podporu. Větší efektivity výuky dosáhli učitelé v hodinách, kde podporovali rozvoj produktivních řečových dovedností při vzájemné komunikaci mezi žáky. V části hodin prokazovali žáci rozdílnou úroveň jazykových znalostí a dovedností, obsahová diferenciací úkolů dle jejich individuálních potřeb však zařazena nebyla.

V dálkové formě vzdělávání neposkytovala frontálně vedená výuka anglického jazyka s výraznou verbální převahou učitele žákům prostor pro samostatný souvislejší mluvený projev. Jen výjimečně měli žáci příležitost rozvíjet interaktivní komunikační dovednosti. Většina aktivit směřovala k rozšiřování tematické slovní zásoby, která však byla jen sporadicky procvičována v přirozeném komunikačním kontextu, často se jednalo jen o překlad izolovaných slovních spojení. Opomenuto zůstalo využití didaktické techniky pro zefektivnění výuky a zvýšení její názornosti.

V hospitované výuce matematiky využívali pedagogové především samostatnou práci žáků a společnou práci, která však nebyla zcela efektivní, neboť žáci nebyli vhodně vedeni ke zdůvodňování zvoleného postupu. Málo efektivní byla práce s chybou, která nebyla vhodně využívána na podporu procesu učení. Zadávané příklady byly často na nízké kognitivní úrovni, žáci neměli možnost vybírat si úlohy různé obtížnosti podle úrovně svých matematických dovedností. Jen výjimečně byla zařazena práce ve dvojicích, která účelně podporovala kooperativní kompetence žáků. Z vyučovacích metod v dálkové formě převládal výklad, který částečně omezoval aktivní zapojení žáků do výuky.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V rámci inspekční činnosti Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) analyzovala výsledky školy ve společné části maturitní zkoušky v letech 2020 až 2022. Hodnocena byla tzv. hrubá neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky, která vypovídá o tom, jaká část žáků z celkového počtu přihlášených k maturitní zkoušce byla neúspěšná nebo zkoušku nekonala, v porovnání s republikovým průměrem v dané skupině oborů. Vysokou neúspěšnost škola zaznamenala v tomto období především v oboru vzdělání Podnikání – 40 % v roce 2020 (ČR 36 %), 36 % v roce 2021 (ČR 26 %) a 63 % v roce 2022, kdy významně překročila 37% neúspěšnost v dané skupině oborů. Z podrobné analýzy, kterou ČŠI provedla, vyplývá, že na těchto neuspokojivých výsledcích se podílely všechny zkoušky předmětů společné části. V jednotlivých předmětech škola zaregistrovala zpravidla dvakrát větší neúspěšnost než ostatní školy v dané skupině oborů. V oboru vzdělání Fotograf byly v hodnoceném období výsledky kolísavé – v roce 2020 činila hrubá neúspěšnost 33 % (ČR 17 %), v roce 2021 uspěli všichni přihlášení žáci, v roce 2022 dosahovala hrubá neúspěšnost 40 % (ČR 23 %). V oboru Kosmetické služby maturovali žáci v uvedeném období pouze v roce 2020, a to s hrubou neúspěšností 50 % (ČR 23 %). Z oborů vzdělání, v nichž škola postupně ukončuje poskytování vzdělávání, dosahovala škola v hodnoceném období podprůměrných výsledků v oboru Ekonomika a podnikání – hrubá neúspěšnost 33 % v roce 2020 (ČR 10 %), 20 % v roce 2021 (ČR 6 %) a 33 % v roce 2022 (ČR 9 %).

Výrazným negativem při hodnocení úspěšnosti školy při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou je nízký podíl žáků, kteří nastoupili do 1. ročníku a úspěšně dokončili studium v době stanovené příslušným rámcovým vzdělávacím programem v maturitním oboru, do něhož byli přijati. V hodnoceném období dosahovali v této oblasti nejnížší úspěšnosti žáci oboru Podnikání, v němž se pohybovala v denní formě vzdělávání v rozmezí 20-40 % a v dálkové formě pod 15 %. V oborech Fotograf a Kosmetické služby byl tento ukazatel kolísavý (Fotograf od 20 % do 70 %, Kosmetické služby od 0 % do 43 %).

Pro všechny žáky s identifikovanými speciálními vzdělávacími potřebami škola zpracovává plány pedagogické podpory. Efektivitu poskytované podpory vyhodnocuje výchovná poradkyně ve spolupráci s třídními učiteli a v rámci pravidelných konzultací také s jednotlivými žáky, v případě potřeby plány následně upravuje. Žáky ohrožené školním neúspěchem identifikuje výchovná poradkyně v součinnosti s třídními učiteli na základě průběžných vzdělávacích výsledků. Žákům jsou nabízeny individuální konzultace a doučování, které jsou především pro dálkovou formu vzdělávání realizovány také online. Nejčastěji tuto podporu využívají žáci maturitních ročníků v rámci přípravy na maturitní zkoušku. I přes tuto individuální podporu se škole nedaří žáky s nižšími studijními předpoklady připravit pro úspěšné zvládnutí společné části maturitní zkoušky.

Ze záznamů z pedagogické rady a z rozhovorů s vedením a pedagogy je zřejmé, že škola pravidelně vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu a při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou. Do analýzy výsledků ve společné části maturitní zkoušky a navrhování vhodných opatření jsou účelně zapojeni učitelé v příslušných předmětových komisích, zejména jejich předsedové. K interní evaluaci znalostí a dovedností žáků v předmětech společné části maturitní zkoušky jsou využívány pravidelně zadávané cvičné didaktické testy a slohové práce. Jednotliví pedagogové se následně v hodinách zaměřují na nejčastější nedostatky, což žákům umožňuje zlepšovat své kompetence. Ředitel školy provádí pravidelnou analýzu vzdělávacích výsledků, při které sleduje souvislost výsledků dosažených žáky u přijímací zkoušky a u maturitní zkoušky. Pro úspěšnou implementaci opatření vedoucích ke zlepšení výsledků žáků při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou chybí systematická analýza souvisejících faktorů, které tyto výsledky ovlivňují, např. výše tzv. hrubé neúspěšnosti a její vývoj nebo podíl žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

Škola provedla výmaz oboru vzdělání Obchodník z rejstříku škol, obory vzdělání Gastronomie a Ekonomika a podnikání jsou dobíhající, přičemž v oboru Gastronomie ve školním roce 2022/2023 již vzdělávání škola neposkytuje, v oboru Ekonomika a podnikání se vzdělávají pouze žáci 3. a 4. ročníku. Opatření přijatá na základě zjištění z předešlé inspekční činnosti nebyla ve vztahu k neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky dostatečně účinná. Škola opakovaně vykazuje vysokou míru hrubé neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky. V oblasti diferenciací výuky a zapojování žáků do evaluačních aktivit nedošlo od minulé inspekční činnosti k významnému kvalitativnímu posunu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Škola dlouhodobě dosahuje podprůměrných výsledků ve společné části maturitní zkoušky ve srovnání s republikovým průměrem v daných skupinách oborů.

Nízký podíl žáků oboru Podnikání, kteří úspěšně dokončí studium v době stanovené příslušným rámcovým vzdělávacím programem.

Není prováděna systematická analýza výsledků vzdělávání ve všech relevantních oblastech (hrubá neúspěšnost, podíl žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání apod.).

Kritéria přijímacího řízení nevytváří adekvátní podmínky pro přijímání uchazečů s vhodnými studijními předpoklady.

Metodická podpora poskytovaná pedagogům není dostatečně účinná a v oblastech diferenciaci výuky a reflexe vzdělávacích cílů nemá dopad na zkvalitnění průběhu vzdělávání.

Pedagogové zejména v hodinách anglického jazyka a matematiky nevyužívají diferenciaci vzdělávacího obsahu, nevytvářejí příležitosti pro sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení a nevěnují dostatek pozornosti formativní zpětné vazbě a ověření míry dosažení vzdělávacích cílů.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Podat návrh na výmaz oboru vzdělání Podnikání v denní a dálkové formě vzdělávání z rejstříku škol vzhledem k nízké efektivitě poskytovaného vzdělávání a neuspokojivým výsledkům dosahovaným žáky tohoto oboru při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou.

Provádět systematickou analýzu výsledků vzdělávání, zejména sledovat tzv. hrubou neúspěšnost či míru předčasných odchodů ze vzdělávání.

Realizovat účinná opatření, která povedou ke zlepšování výsledků vzdělávání a ke snižování neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky.

Na základě hospitační činnosti přijímat opatření ke zlepšení průběhu vzdělávání a důsledně ověřovat jejich naplňování, vyhodnocovat dopad absolvovaných vzdělávacích akcí na kvalitu výuky.

Diferencovat výuku dle individuálních potřeb žáků, účelně využívat závěry hodin k ověření naplnění vzdělávacích cílů a efektivní zpětné vazbě, podporovat rozvoj hodnoticích dovedností žáků.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny č. j.: 147/2001 příspěvkové organizace Ústeckého kraje ze dne 11. 1. 2023 včetně Příloh č. 1 a 2
2. Jmenovací list vydaný Radou Ústeckého kraje – jmenování ředitelem školy s účinností od 1. 8. 2017 včetně Informace o pokračování dalšího šestiletého období na vedoucím pracovním místě ředitele školy od 1. 8. 2023
3. Výpisy z rejstříku škol a školských zařízení MŠMT ze dne 9. 5. 2023

4. Výkaz o střední škole (M 8) podle stavu k 30. 9. 2022
5. Školní matrika vedená k termínu inspekční činnosti
6. Strategické cíle školy pro období 2017-2023 včetně dodatku ze dne 1. 6. 2020
7. Školní řád, platný ve školním roce 2022/2023
8. Školní vzdělávací programy oborů vzdělání Fotograf, Kosmetické služby, Ekonomika a podnikání, Podnikání, platné ve školním roce 2022/2023
9. Zápisy z pedagogických rad a předmětových komisí předmětů společné části maturitní zkoušky, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
10. Třídní knihy, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
11. Hospitační záznamy, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
12. Dokumentace k ukončování vzdělávání maturitní zkouškou v letech 2020-2022
13. Dokumentace k přijímání ke střednímu vzdělávání pro školní rok 2022/2023 a 2023/2024
14. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
15. Personální dokumentace pedagogů vyučujících předměty společné části maturitní zkoušky včetně absolvovaných vzdělávacích akcí
16. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2022/2023 a dlouhodobý plán DVPP
17. Výroční zpráva za školní rok 2021/2022
18. Webové stránky školy www.sosruska.cz
19. Inspekční zpráva čj. ČŠIU-220/20-U ze dne 15. 4. 2020
20. Zpráva o odstranění nedostatků a přijatých opatřeních na základě protokolu o kontrole a inspekční zprávy ze dne 1. 6. 2020

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ivana Reihsová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Ing. Anna Kejřová, školní inspektorka

Bc. Blanka Zoudunová, kontrolní
pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.